

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/87/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8110215406
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8110215406.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu Orange Slovensko a.s., so sídlom Prievozská č. 6/A, Bratislava, IČO: 35 697 270, právne zast. Mgr. Martinom Katriakom, advokátom, Dr. Vlada Clementisa 10, Bratislava, proti žalovanej Q. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. č. XXX, o zaplatenie 858,67 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 13C 211/2010-48 zo dňa 28.3.2011 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania.

II. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vyslovil, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 194,79 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,5 % ročne z dlžnej sumy od 7.11.2008 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanej náhradu trov konania nepriznáva.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že účastníci konania uzavreli dve Zmluvy o poskytovaní telekomunikačných služieb: dňa 1.3.2007 zmluvu č. A2928100 a dňa 16.5.2007 zmluvu č. A3035045 pre účastnícke čísla telefónov XXXXXXXXXX a XXXXXXXXXX, na základe ktorých žalobca poskytoval žalovanej telekomunikačné služby. Neoddeliteľnou súčasťou zmlúv o pripojení č. A29281010 a č. A3035045 boli aj Dodatky k Zmluvám o pripojení, upravujúce výšku pokuty v prípade porušenia povinností účastníka.

Na základe neuhradených faktúr za poskytnuté elektronické služby za obdobie od 25.6.2008 - 23.10.2008 vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie sumy 94,95 Eur, ktorý mu súd prvého stupňa priznal.

Žalobcovi vzniklo právo aj na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 99,84 Eur za nedosiahnutie minimálnej ceny služieb podľa čl. II, bod 3 prílohy č. 1 Dodatku k zmluve.

Žalobca žiadal priznať aj ďalšiu zmluvnú pokutu vo výške 663,88 Eur za neplnenie zmluvných povinností - neplatenie za poskytnuté služby. Výška zmluvnej pokuty musí byť v rozumne odôvodniteľnom pomere k výške záväzku, pre nesplnenie ktorého je dojednaná, ako aj k výške záväzku, pre nesplnenie ktorého

sa uplatňuje. Účelom zmluvnej pokuty je totiž zabezpečiť splatný záväzok, nie vytvoriť neprimerane vysoký majetkový prospech. Samotné dojednanie o zmluvnej pokute v zmluve účastníkov konania nie je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi, rozporný s dobrými mravmi môže byť len postup žalobcu pri vyúčtovaní zmluvnej pokuty v konkrétnom prípade, ak žalobca nedodrží proporcionalitu výšky zmluvnej pokuty k výške záväzku, ktorý povinná strana nesplnila a pre nesplnenie ktorého žalobca zmluvnú pokutu účtuje. V danom prípade si žalobca uplatňuje zmluvnú pokutu vo výške 663,88 Eur pre nesplatenie záväzku vo výške 94,95 Eur. Zmluvná pokuta teda niekoľkonásobne prevyšuje zabezpečený záväzok, a súd prvého stupňa ju v tomto konkrétnom prípade považuje za neprimeranú. Uplatnenie práva na takúto zmluvnú pokutu je v rozpore s dobrými mravmi, a preto ju súd žalobcovi nepriznal.

Súd prihliadol pri posudzovaní primeranosti zmluvnej pokuty aj na dobu, počas ktorej žalovaná dodržala svoje záväzky proti žalobcovi (pri zmluve o pripojení č. A2928100 z viazanosti 24 mesiacov žalovaná dodržala 15 mesiacov a pri zmluve o pripojení č. A3035045 z viazanosti 18 mesiacov žalovaná dodržala 11 mesiacov).

Súd prvého stupňa teda ako istinu priznal žalobcovi sumu 194,79 Eur, pozostávajúcu z pohľadávky za neuhradené služby vo výške 94,95 Eur a zmluvnej pokuty vo výške 99,84 Eur. V prevyšujúcej časti istiny (a k tejto časti prislúchajúcom úroku z omeškania) súd prvého stupňa žalobu zamietol.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniklo žalobcovi právo požadovať od žalovanú ako dlžníka popri plnení, úroky z omeškania z vyššie uvedenej sumy, keďže ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, a nie je žalovaná podľa tohto zákona povinná platiť poplatok z omeškania. Výšku úroku z omeškania stanovuje vykonávací predpis. Týmto predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z. účinné do 31.12.2008, podľa ktorého je výška úroku z omeškania dvojnásobok diskontnej sadzby stanovenej NBS ku dňu vzniku omeškania. V čase vzniku omeškania žalovanej, pri splatnosti pohľadávky žalobcu bola výška úroku z omeškania 7,5 % (diskontná sadzba 3,75 % p.a.). Žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením sumy 194,79 Eur od 7.11.2008 (nasledujúci deň po termíne splatnosti uvedenom v pokonávke), súd prvého stupňa preto priznal žalobcovi úrok z omeškania z vyššie uvedenej sumy vo výške 7,5 % ročne od 07.11.2008.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti tomuto rozsudku s výnimkou výroku, ktorým súd žalobe vyhovel, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca.

V odvolaní uviedol že, súd prvého stupňa posudzoval výšku zmluvnej pokuty s ohľadom na výšku tzv. hovorného. Zmluvnú pokutu žalobca nežiadal priznať z dôvodu, že žalovaná nezaplatila za poskytnuté služby, ale preto, že mu vznikla škoda, keďže hneď po vzniku zmluvného vzťahu odpredal žalovanej mobilný telefón, resp. telefóny za akciové ceny, ktoré však nepredstavujú skutočnú hodnotu telefónu. Predmetné telefóny žalobca žalovanej predal za podmienky, že si bude plniť svoje povinnosti tak, ako sa k týmto v Dodatku k zmluve zaviazal. Súd prvého stupňa tak svojím rozhodnutím nepriznal žalobcovi ani tú časť zmluvnej pokuty, ktorá predstavuje hodnotu telefónu, resp. cenu, ktorú by žalovaná musela na trhu zaplatiť, ak by nemala záujem o pravidelné poskytovanie telefonických služieb formou tzv. paušálu. Inštitútom zmluvnej pokuty si žalobca zabezpečil len právnu ochranu svojho majetkového plnenia, ktoré žalovanej v podobe telefónu poskytol. Zmluvná pokuta neplní len funkciu preventívnu a represívnu, ale aj paušalizovanú náhradu škody, ktorá je spôsobená tým, keď si nedisciplinovaní zákazníci neplnia svoje záväzky. Ak by žalovaná neprejavila záujem kúpiť si od žalobcu telefón za akciové ceny, žalobca by k vymáhaniu zmluvnej pokuty nikdy nepristúpil. Rovnako nesúhlasil s výrokom vo vzťahu k náhrade trov konania.

Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, resp. vyhovie aspoň v časti týkajúcej sa hodnoty telefónu v čase jeho predaja spolu s náhradou trov konania alternatívne vec zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., nariadil pojednávania v zmysle ust. § 214 O.s.p., vec prejednal bez prítomnosti žalovanej v súlade s ust. § 101 ods. 2 O.s.p. a zistil, že rozsudok je potrebné v tejto časti, aj keď z iných dôvodov ako vecne správny potvrdiť (§ 219 O.s.p.).

Výzvou zo dňa 13.4.2012 boli účastníci konania upozornení na možnosť použitia §§ 52, 53 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv o pripojení a ust. § 53a OZ v platnom znení.

Žalobca sa k predmetnej výzvy vyjadril v tom smere, že dojednanie zmluvnej pokuty nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože zohľadňuje výhody, ktoré žalovaná na základe uzavretia dodatkov získala, a to zľavy z kúpnych cien mobilných telefónov a výhody v cenách za poskytované telekomunikačné služby. Poukázal tiež na uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 6.3.2012, sp. zn. 19Co 95/2011. Samotná skutočnosť, že zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola v iných konaniach vyhlásená za neprijateľnú, znamená, že ju žalobca nemá používať a neznamená, že si nemôže uplatniť nároky z uzatvorených zmluvných vzťahov pred nadobudnutím právoplatnosti týchto rozhodnutí.

Podľa § 53 ods. 1 OZ v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv o pripojení spotrebiteľskej zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53a OZ v platnom znení ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Ak sa rozhodnutie súdu podľa odseku 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v odseku 1 v rozsahu tejto časti.

Odvolací súd k argumentom pripomína žalobcovi rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co 136/2010 zo dňa 9.5.2011 a 2Co 137/2010 zo dňa 29.6.2011. Vzhľadom na ustanovenie § 53a Občianskeho zákonníka už odvolací súd nemá možnosť polemizovať nad otázkou, či predmetné zmluvné pokuty sú alebo nie sú neprijateľné. Žalobca ich má zo zákona zakázané a musí si ich upraviť, ak ich chce používať. Odvolací súd nemôže byť podporovateľom protiprávneho stavu, ktorý je vyvolaný tým, že sa uplatňujú zmluvné pokuty napriek ich zákazu (porov. tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove sp zn. 6Co 91/2011 zo dňa 24.4.2012).

Vyššie spomínaným rozsudkom sa žalobcovi nepriznalo plnenie z predmetných neprijateľných podmienok a preto má zákaz ich ďalej používať. Žalobca vo vzťahu k predmetným zmluvným pokutám nepreukázal právo na plnenie.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné:

Predmetný vzťah vzniknutý medzi účastníkmi na základe zmlúv o pripojení (čl. 5, 10) zo dňa 1.3.2007 a zo dňa 16.5.2007 je bez pochybností vzťahom spotrebiteľským (§52 OZ).

Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Zákonodarca v Občianskom zákonníku v súvislosti s nerovnováhou v právnom pomere medzi spotrebiteľom a dodávateľom uzákonil v § 53 ods. 1 preventívne predpisy, teda ustanovenia, na základe ktorých ich nesmie obsahovať spotrebiteľská zmluva. Na základe tohto ust. § 53 OZ bol do spotrebiteľskej legislatívy zavedený generálny zákaz použitia neprijateľných zmluvných podmienok spotrebiteľských zmlúv. Porušenie tohto zákazu je sankcionované neplatnosťou dotknutých neprijateľných zmluvných podmienok (§ 53 ods. 4 OZ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o pripojení).

Občiansky zákonník vychádza pri zákaze neprijateľných zmluvných podmienok z toho, že v spotrebiteľských zmluvách často vystupujú nerovné subjekty. Ust. § 53 ods. 1 OZ má povahu kogentnej právnej normy, ktorá dodávateľom výslovne zakazuje použiť v spotrebiteľských zmluvách také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na ochranu spotrebiteľa. Podľa § 53 ods. 3 OZ vypočítava indikatívne, čo sa za neprijateľnú podmienku považuje, medzi ktoré zaradil aj tú, v zmysle ktorej za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán.

Odvolačný súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty a ani jej dojednania, ale treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Žalobca ponúka žalovanej svoje služby ako spotrebiteľke prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľ nemôže zmluvné podmienky ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada zaplatiť žalobca od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde a hrozba pokuty existuje pri akomkoľvek porušení, takže zmluvné pokuty neobchádza ani aspekt neurčitosti (...v prípade porušenia niektorej z povinností....., najmä ale nielen...).

Dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve predovšetkým z pohľadu časového aspektu, ktorý žiadnym spôsobom nerefektuje na výšku sankcie. V konaní pred súdom prvého stupňa bolo jasne preukázané, že žalobca ponúkol svoje služby prostredníctvom štandardnej typovej zmluvy, ktorá bola vopred pripravená a spotrebiteľka zmluvné podmienky nemohla ovplyvniť. Pričom výška tejto zmluvnej pokuty ostala v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas ostáva do doby viazanosti.

Keďže ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je neplatná (§ 53 ods. 4 OZ v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv o pripojení) a ide o neplatnosť absolútnu, odvolacie námietky v tom smere, že súd mal zmluvnú pokutu znížiť a priznať ju v časti týkajúcej sa hodnoty telefónu v čase predaja, nie sú opodstatnené. Absolútne neplatnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve vo forme dojednanej zmluvnej pokute nie je možné moderovať.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok ako vecne správny vo výroku potvrdil (§ 219 ods.1 O.s.p.).

Úspešnej žalovanej v odvolacom konaní trovy nevznikli a tomu zodpovedá aj výrok o nepriznaní trov odvolacieho konania postupom podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.